

УДК 611.631/632-053.1
© Хмара Т.В., 2004

РІДКІСНИЙ ВАРІАНТ СИНТОПІЇ ЯЄЧКА І НАД'ЯЄЧКА У ПЛОДА 5 МІСЯЦІВ

Хмара Т.В.

Кафедра анатомії людини (зав. – доц. Б.Г. Макар)
Буковинська державна медична академія

Ключові слова: яєчко, над'яєчко, морфогенез, плід, людина

Хмара Т.В. Рідкісний варіант синтопії яєчка і над'яєчка у плода 5 місяців // Український морфологічний альманах. – 2004. - Том 2, № 1. – С. 75-77.

За допомогою комплексу морфологічних методів дослідження вивчені особливості розвитку і становлення топографії яєчок і над'яєчок у плодів людини 5 місяців. В одному випадку (плід 180,0 мм ТКД) виявлено ізольоване розміщення тіла і хвоста правого над'яєчка по відношенню до відповідного яєчка.

Ключові слова: яєчко, над'яєчко, морфогенез, плід, людина.

Khmara T.V. A rare variant of the syntopy of the testicle and testicular epididymus in a 5-month old fetus // Український морфологічний альманах. – 2004. - Том 2, № 1. – С. 75-77.

The specific characteristics of the development and forming of the topography of the testes and testicular epididymus in a human fetus aged 5 months. An isolated position of the corpus epididymides and the right cauda epididymidis with respect to the right testicle has been detected in one case (the fetus measuring 180 mm of the parietococcygeal length – PCL).

Key words: testicle, testicular epididymis, morphogenesis, fetus, human being.

Вступ. Відомості про синтопічні кореляції в пренатальному періоді онтогенезу людини сприяють як розумінню механізмів нормального формоутворення органів і становлення їх топографії, так і визначенню джерел, причин і механізмів виникнення варіантів їх будови та природжених вад [4]. У літературі зустрічаються фрагментарні дані про природжені аномалії внутрішніх чоловічих статевих органів [1-2, 5-9].

А.Б.Окулов, Б.Б.Негмаджанов [3] наголошують на комплексному підході до вивчення органів репродуктивної системи при їх природжених ураженнях, що дозволить з'ясувати кількісні причинні фактори їх виникнення, а також патогенез окремих форм відхилень від нормального процесу органогенезу.

Мета дослідження. З'ясувати топографо-анатомічні особливості яєчок і над'яєчок у 5-місячних плодів людини.

Матеріал і методи. Дослідження проведено на 16 плодах людини чоловічої статі 136,0-185,0 мм тім'яно-куприкової довжини (ТКД). Матеріал фіксували в 7% розчині формаліну впродовж двох тижнів, після чого методом тонкого препарування під контролем бінокулярної лупи вивчали особливості зовнішньої будови та синтопію яєчок і над'яєчок, проводили їх морфометрію.

Результати дослідження та їх обгово-

рення. У восьми плодів людини головка правого і лівого над'яєчка прилягала до верхнього кінця відповідного яєчка, а тіло і хвіст над'яєчок знаходилися вздовж заднього краю яєчок. Слід відзначити, що висота лівого яєчка у досліджених плодів перевищувала на $1,9 \pm 0,8$ мм висоту правого яєчка. У чотирьох плодів відзначена деяка відмінність у топографії правого над'яєчка, а саме як його головка, так і тіло прилягали до бічної поверхні правого яєчка, внаслідок чого пазуха над'яєчка була більш вираженою в порівнянні з такою зліва. У трьох плодів головка і тіло над'яєчок прилягали до заднього краю яєчок як справа, так і зліва, в той час як хвіст над'яєчок розміщувався на бічній поверхні яєчок.

У дослідженого плода 180,0 мм ТКД виявлений рідкісний варіант синтопії яєчка і над'яєчка. Праве яєчко, овальної форми, розміщувалось у порожнині великого тазу, над входом у малий таз. Поздовжня вісь яєчка була спрямована спереду назад, знаходившись майже у горизонтальній площині. У яєчку розрізнялися: передній і задній кінці; бічна і присередня поверхні; верхній і нижній краї. Висота правого яєчка становила 5,0 мм, ширина – 3,1 мм і товщина – 2,0 мм. Від переднього кінця яєчка відходив повідець, який мав косий напрямок зверху присередньо, донизу і латерально (рис. 1). Довжина повідця правого яєчка до входу в праве гли-

боке нахвинне кільце становила 5,1 мм, а його товщина дорівнювала 4,6 мм. Присередня поверхня правого яєчка прилягала до бічної поверхні дистальної частини сигмоподібної оболочкової кишки. До передньої ділячки присередньої поверхні яєчка прилягала права пупкова артерія. Від нижнього краю правого яєчка, поблизу його заднього кінця, входила яєчкова вена, діаметром 1,0 мм і довжиною 32,2 мм, яка впала у нижню порожнисту вену під гострим кутом, дистальніше місця впадіння правої ниркової вени. Права яєчкова вена супроводжувала однойменну артерію. Праве над'яєчко було розміщено латеральніше нижнього краю

яєчка, проте головка над'яєчка прилягала до заднього кінця яєчка. Слід зазначити, що тіло і хвіст над'яєчка були повністю ізольовані і не контактували з яєчком, їх розмежувала заглибина, шириною 2,1 мм, яка була вистелена очеревиною. Хвіст над'яєчка переходив у сім'яносну протоку під нижнім краєм яєчка, після чого сім'яносна протока перетинала зверху праву пупкову артерію. Висота головки правого над'яєчка становила 2,1 мм, довжина його тіла – 5,0 мм і довжина хвоста над'яєчка дорівнювала 2,0 мм. Пазуха правого над'яєчка не визначалась у зв'язку ізольованого розташування тіла над'яєчка (рис. 2).

Рис. 1. Внутрішні чоловічі статеві органи плода 180,0 мм ТГД. Макропрепарат. Зб. х 2,5
 1 – праве яєчко; 2 – праве над'яєчко; 3 – ліве яєчко; 4 – ліве над'яєчко;
 5 – повідець правого яєчка; 6 – повідець лівого яєчка; 7 – права сім'яносна протока; 8 – ліва сім'яносна протока; 9 – сечовий міхур;
 10 – пряма кишка; 11 – пупкові артерії.

Рис. 2. Внутрішні чоловічі статеві органи плода 180,0 мм ТГД. Макропрепарат. Зб. х 3
 1 – праве яєчко; 2 – праве над'яєчко; 3 – ліве яєчко; 4 – ліве над'яєчко; 5 – повідець правого яєчка; 6 – повідець лівого яєчка; 7 – права яєчкова артерія; 8 – права яєчкова вена.

Латеральніше і позаду від правого яєчка і його над'яєчка знаходився великий поперековий м'яз. Позаду заднього кінця яєчка і головки над'яєчка розміщувались правий сечовід, зовнішні клубові артерія і вена. Як справа, так і зліва визначалася брижа яєчка. Довжина брижі правого яєчка становила 2,8 мм, а ширина – 3,1 мм, в той час як довжина і ширина брижі лівого яєчка відповідно дорівнювала: 1,1 мм та 1,9 мм.

Ліве яєчко розміщувалося косо в порожнині всавкого тазу, майже паралельно лівій пахвинній зв'язці. Яєчку була притаманна неправильно-прямокутна форма. Висота яєчка становила 7,2 мм, ширина – 3,8 мм і товщина – 4,9 мм. У яєчку визначалися: присередній і бічний кінці; передньобічна і задньоприсередня поверхні; передній і задній краї. Передній край лівого яєчка був широкий і плоский, а задній – вузький і загорнений. Повідець лівого яєчка, довжиною 4,8 мм і товщиною 5,0 мм, відходив від бічного кінця органу і занурювався у глибоке пахвинне кільце. Повідець мав майже вертикальний напрямок зверху донизу від бічного кінця яєчка до лівого глибокого пахвинного кільця. Позаду бічного кінця лівого яєчка знаходився великий поперековий м'яз. До присереднього кінця яєчка прилягала ліва пупкова артерія. Від заднього краю яєчка відходила ліва яєчкова вена, діаметром 1,1 мм і довжиною 35,0 мм, яка впадала у ліву ниркову вену під гострим кутом. До задньоприсередньої поверхні яєчка прилягала сигмоподібна ободова кишка.

Головка лівого над'яєчка, висотою 2,9 мм, прилягала до присереднього кінця лівого яєчка. До задньої поверхні головки над'яєчка цільно прилягала ліва пупкова артерія. Тіло і хвіст над'яєчка розміщувалися вздовж заднього краю яєчка. Довжина тіла над'яєчка становила 5,0 мм, а довжина його хвоста – 2,8 мм. Пазуха лівого над'яєчка у вигляді незначної щілини, довжиною 3,7 мм, визначалась між тілом над'яєчка і заднім краєм яєчка, що зумовлено звивистим характером тіла над'яєчка. Від хвоста лівого над'яєчка відходила сім'явиносна протока, яка прямувала над лівою пупковою артерією до верхньозаднього краю передміхурової залози. Праве і ліве яєчка, їх повідці та над'яєчка були покриті очеревинною з усіх боків.

Висновки.

1. У плодів людини 5 місяців спостерігається варіабельність топографо-анатомічних взаємовідношень яєчок і над'яєчок.

2. Вираженість брижі яєчка у дослідженого 5-місячного плода людини 180,0 мм ТКД справа є одним із факторів розмежованого розміщення над'яєчка і яєчка.

Перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Результати проведеного дослідження засвідчують потребу більш глибокого вивчення варіантної анатомії внутрішніх чоловічих статевих органів у пренатальному періоді онтогенезу людини.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Воложин С.И. Аномалии соединения яичка и его придатка при крипторхизме // Урология и нефрология. – 1969. – № 5. – С. 49-51.

2. Льюльк А.В., Топка Э.Г. Крипторхизм. – К.: Здоров'я, 1992. – 168 с.

3. Окулов А.Б., Негмалжанов Б.Б. Основы педиатрической андрогинекологии. Хирургические аспекты // Андрология и генитальная хирургия. – 2002. – № 2. – С. 70-75.

4. Проняев В.І., Ахтемійчук Ю.Т., Догадіна І.В. та ін. Вивчення топографо-анатомічних особливостей судин на ембріональних препаратах // Пироговські читання: Матеріали. – Вінниця, 1995. – С. 53.

5. Селиванова Е.А., Гарская Л.А. Врожденные аномалии полового развития у новорожденных московской популяции // Российский мед. журнал. – 1999. – № 3. – С. 34-37.

6. Цветков Д., Цветкова П. Вродени заболявания на мъжката полова система и инфертилитет. – София, 1999. – С. 34-55.

7. Vieusset R., Bujan L., Massat G., Pontonnier F. Clinical and biological characteristics of infertile men with a history of cryptorchidism // Hum. Repr. – 1995. – № 3. – P. 613-619.

8. Yavetz H., Harash B., Paz G. et. al. Cryptorchidism: incidence and sperm quality in infertile men // Andrologia. – 1992. – V. 34, № 5. – P. 293-297.

9. Zucchini S., Tacioni, Cacciari E. Cryptorchidism // Pediatr. med. chir. – 1992. – V. 12, № 4. – P. 369-374.